

CARSTEN (SPRINT)
KORSHOLM POULSEN

Etik

BIBELSTUDIE

LOHSE

Indhold

- 5 Indledende bemærkninger
- 8 Studie 1: Livets begyndelse
- 13 Studie 2-3: Livets afslutning
- 22 Studie 4: Penge
- 26 Studie 5: Alkohol og stoffer
- 30 Studie 6: Vore ord
- 34 Studie 7: De »besværlige« paragraffer
- 38 Om forfatteren
- 39 Egne noter
- 40 Oversigt over Lohse-bibelstudier

Indledende bemærkninger

Etiske spørgsmål – hvorfor?

Hvorfor skal vi arbejde med de etiske spørgsmål? Meget kort kan vi svare:

- Fordi det er Guds vilje, at vi skal leve så rigtigt (altså så kærligt) som muligt. Derfor er det vigtigt for os at vide, hvordan vi skal leve.
- Fordi det er det bedste for os selv. Gud har skabt os. Han ved, hvad der er bedst for os.
- Fordi det er det bedste for andre. Følger vi Guds vejledning, vil vort liv blive til glæde og velsignelse for andre.

Etiske spørgsmål – hvordan?

Kristen etik er læren om, hvad der er rigtigt og forkert. Og læren om, hvordan man får kraft fra Gud til at gøre det rigtige og bekæmpe det forkerte.

Kristen etik ønsker naturligvis at finde sin vejledning hos Gud. Derfor er det oplagt at spørge Bibelen til råds. Det skal vi gøre meget i dette hæfte. Nogle steder kan de enkelte udsagn i Bibelen tolkes forskelligt. Her må vi åbent og ærligt lægge de forskellige muligheder frem og vurdere, hvilke vi vil tilslutte os – i respekt for at andre kristne kan nå frem til en anden tolkning.

Undertiden giver Bibelen intet svar på et konkret emne. Eller der gives kun nogle hovedlinjer, hvorefter vi selv må arbejde med detaljerne. I alle disse tilfælde må vi bruge den fornuft, Gud har givet os, og bede om, at Helligånden må danne vore sind således, at vi kan

skønne, hvad der er Guds vilje (Rom 12,2). Derfor hører bøn også naturligt med i disse samlinger.

Da Bibelens behandling af et konkret etisk emne findes flere steder, vil studierne i dette hæfte ikke gennemgå et enkelt skrift fra ende til anden. Vi bliver nødt til at springe rundt fra skrift til skrift.

Ved nogle emner er der kun lidt bibelstof, fordi Bibelen simpelthen ikke siger ret meget om det pågældende emne. Her vil det meste af tiden skulle bruges til at samtale og derigennem udvikle sin egen mening om, hvordan vi skal forholde os til emnet.

En stor del af etikken handler om, hvordan vi helliggøres, så vi vokser i kærligheden, bærer Åndens frugter og kommer til at ligne Jesus mere og mere. I dette hæfte er valgt seks konkrete og noget »tekniske« områder. Men for dem alle gælder, at de handler om at leve i kærlighed til Gud og mennesker – Matt 22,34ff.

Etik – og tak!

Når vi arbejder med Guds vilje for vort liv, vil vi gang på gang se os afsløret. Vi er syndere, der ikke kan leve op til Guds kærlige vilje. Her er det afgørende at gå til de mange steder i Bibelen, hvor Gud taler om sin tilgivelse. Vi må leve af, at Jesus har betalt for al vores synd. At Guds nåde er ny hver morgen! Så det er med tak i hjertet, at vi går i gang med etikken. Derfor slutter hvert afsnit med et opbyggeligt vers.

Delerunde

Hvis I har lyst, vil jeg gerne anbefale, at I prøver de forslag til »delerunder«, jeg har indlagt undervejs. Delerunder er blevet brugt med udbytte i mange gruppesammenhænge. Det går helt enkelt ud på følgende: Én i gruppen begynder med det, vedkommende har at sige til det aktuelle spørgsmål. De andre må *ikke* kommentere det, der bliver sagt! Når den første er færdig,

giver vedkommende spørgsmålet videre til den næste. Denne kan så sige det, han/hun har på hjerte om spørgsmålet. De andre må stadig *ikke* kommentere! Så gives det videre til den tredje osv. Hvis en person ikke ønsker at sige noget denne gang, giver vedkommende bare spørgsmålet videre til den næste. Når alle har fået mulighed for at sige noget, kan man enten åbne for fri samtale om spørgsmålet, eller man kan spørge: »Er nogen undervejs kommet i tanke om mere, de gerne vil sige?« men stadig *uden* at kommentere de andres indlæg. Find jeres egen form, sådan som det passer bedst ind i jeres gruppe.

Hvad er de mulige fordele ved en delerunde? Dels kan det være en fornyelse, hvis man er ved at køre lidt træt i den almindelige form. Dels kan det være en stor hjælp for nogle i gruppen. Der er ro til at tænke sig om og til at tale færdig. Og man kan komme med sine tanker uden med det samme at blive mødt med spørgsmål eller kritik.

Hvis man vælger efter delerunden at give samtalen helt fri, kan man ofte opleve en meget positiv samtale, hvor meninger også nemmere kan brydes, uden at nogen føler sig klemte.

Men alt er jo frivilligt. I kan arbejde med samtlige spørgsmål i dette hæfte på traditionel vis – og I kan tage et hvilket som helst spørgsmål som en delerunde.

Store bidder

Nogle gange vil I sikkert opleve, at I kommer så godt i snak om ét af aftenens emner, at I ikke når alle spørgsmål til det pågældende studie. Det er ingen ulykke. Enten gemmer I resten til næste gang, eller også springer I det over. Små bidder, der tygges godt, er nemmere at fordøje, end store bidder, der spises for hurtigt ☺.

Studie 1

Livets begyndelse

At Gud har skabt os mennesker fra begyndelsen, slås fast i 1 Mos 1 og 2. Lige siden har hvert eneste menneske kunnet sige: »Jeg er skabt af Gud.« Sl 139,14; ApG 17,26.

Brug eventuelt nu eller senere tid på at takke Gud, fordi han gav dig dit liv!

Hvornår er et menneske et menneske?

Hvornår bliver et menneske til? Hvornår skal man begynde at behandle det som et menneske? Bibelen giver ikke et samlet svar på dette.

- 1 Læs følgende steder, og spørg blandt andet: Hvornår begynder Gud at have kontakt med et menneske og regne det for
  - en elsket skabning?
  - et menneske, der står til ansvar for sin synd?
  - en tjener, Gud har udvalgt? Job 31,15; Sl 51,7; Sl 139,13-16; Jer 1,5; Luk 1,15 og Luk 1,41-45; Gal 1,15.

Biologisk set kan vi sige, at fra det øjeblik ægcelle og sædcelle smelter sammen ved undfangelsen, er samtlige arveanlæg dannet. Herefter udvikler fosteret sig dag for dag. Der sker aldrig noget afgørende spring. Hele udviklingen er glidende.

- 2 Lad os tage Ole. Ole er 3 år nu. Alle er enige om, at Ole er et rigtigt menneske. Lad os gå 24 timer tilbage i Oles liv. Er der sket en afgørende forandring? Nej,

Ole var lige så meget et menneske for et døgn siden. Så lad os gå tilbage i Oles liv – 24 timer ad gangen. Lad os gå tilbage til hans fødsel. Her er han naturligvis også et rigtigt menneske. 24 timer før fødslen? Ja, dér kunne han jo lige så godt have været født. Der er i hvert fald ikke sket store ændringer med Ole på de 24 timer. Så han var altså også et rigtigt menneske dagen før sin fødsel. Og dagen før igen ... Og sådan kan man blive ved. Helt ned til Oles første 24 timer i denne tilværelse. *Er det så ikke logisk at sige, at Ole er et »rigtigt menneske« lige fra undfangelsen?*

- 3 Hvor stor værdi har et menneske? Hvad kan vi svare i lyset af 1 Mos 1,26; Sl 8; Matt 22,39 og Joh 3,16?
- 4 Kan I finde noget i Skriften, der siger, at for eksempel fostre, handicappede og fremmede ikke er lige så værdifulde som andre mennesker?

At få børn

Vi kan vel sige, at Gud har skabt os mennesker, så det er naturligt, at et ægtepar får børn (1 Mos 1,28). Sådan går det ikke altid. Bibelen har beretninger om, hvor smerteligt det kan være ikke at kunne få børn – for eksempel Sara og Abraham (1 Mos 15-18) og Hanna og Elkana (1 Sam 1).

Men hvad kan et par gøre, hvis de ønsker børn – men ikke kan få det? Bibelens anvisning er klar: Bed Gud om at give jer børn, hvis det er hans vilje. I vore dage kan dette måske suppleres med at gå til lægen, der kan rådgive om særligt frugtbare dage m.m.

I dag kan man også tage æg fra kvinden og sæd fra manden, føre dem sammen i et laboratorium (den såkaldte reagensglasbefrugtning) og derefter sætte de befrugtede æg op i kvinden. Herefter skulle alt udvikle sig på normal vis.

Skriften taler ikke om reagensglasbefrugtning (det fandtes ikke dengang). Hvordan skal vi som kristne stille os til det?

- 5 Drøft reagensglasbefrugtning ud fra disse muligheder:
- a. Hvis det er et ægtepar, og alle befrugtede æg sættes op i moderen.
  - b. Hvis nogle af de befrugtede æg ikke sættes op og derfor smides ud eller bruges til forskning. Ellers fryses ned og dermed skal bruges inden for de næste 5 år, hvis de ikke skal destrueres.
  - c. Hvis mandens sæd ikke dur og der derfor bruges donorsæd*.
  - d. Hvis en enlig kvinde ønsker et barn på denne måde. Dette kræver også donorsæd.
  - e. Hvis det er et lesbisk par, altså to kvinder, der sammen vil have et barn på denne måde.
  - f. Hvis det er to bøsser, der sammen vil have et barn på denne måde (kræver selvsagt både donoræg* og rugemor*).

* Donorsæd og donoræg: sæd/æg leveret (evt. anonymt) af en tredje person.

* Rugemor: en kvinde der mod betaling får sat befrugtede æg op i sig og efter fødselen afleverer barnet til »ejeren«.

Indgreb i fostertilstanden

- 6 Ole er nu blevet 3 år. Ulykkeligvis bliver han dræbt ved en trafikulykke. Ole er således forhindret i at leve og blive 4 år, 5 år osv. Havde Ole lidt vuggedøden i 3-måneders-alderen, havde dette også forhindret ham i at blive 4 år. Var Ole blevet dræbt og fjernet fra livmoderen 11 uger efter undfangelsen, havde dette også forhindret ham i at blive 4 år. Altså er det under alle omstændigheder at frarøve et menneske dets hele liv at dræbe det som foster.

Abort betyder afbrydelse – afbrydelse af liv. At dræbe et foster kaldes provokeret abort (i modsætning til de spontane aborter, der sker af sig selv). Men i daglig tale bruges 'abort' ofte, hvor man egentlig mener 'provokeret abort'.

7 Overtræder man 2 Mos 20,13 ved at foretage en provokeret abort?

I dagens Danmark kan enhver kvinde de første 12 uger af sit svangerskab få foretaget en provokeret abort uden videre. Derefter skal der principielt søges om tilladelse. Her kan man give tilladelsen ud fra følgende grunde:

- Der er fare for kvindens liv eller helbred.
- Hun er blevet gravid som følge af voldtægt/incest.
- Fosteret formodes at være sygt, så det vil fødes med alvorlig legemlig eller psykisk lidelse.
- Kvinden kan ikke drage omsorg for barnet.
- Graviditet, fødsel og barn vil være en alvorlig belastning for kvinden.

(Se evt. hele loven på www.abortnet.dk).

8 Kan der tænkes tilfælde, hvor vi som kristne i nogle af ovennævnte tilfælde må sige, at det mindste af to onder kan være at foretage en provokeret abort?

At tænke sig

(Tal om det, hvis I har lyst – ellers tænk selv over det derhjemme): En kvinde, du kender, kommer og siger, at hun er gravid og overvejer at få en abort. Hvad siger/gør du?

En kvinde, du kender, kommer i løbet af en samtale til at fortælle, at hun har fået foretaget en abort. Hvad siger/gør du?

»Jeg føler, at den største trussel mod freden i dag er abort, fordi det er en krig mod barnet, et drab på det uskyldige barn, mord begået af moderen selv. Hvis vi accepterer, at en mor kan dræbe sit eget barn, hvordan skal vi så sige til andre, at de ikke må slå hinanden ihjel?« *Mother Teresa.*

Ændringer i arvemassen

Vore dages forskning udvikler sig i rivende hast, når det drejer sig om at udforske de menneskelige arveanlæg, generne. Mange taler om, at vi skal prøve at ændre i fostres gener. I første omgang vel kun i syge fostre – med det formål at gøre dem raske. Men på længere sigt også for at »forbedre« fostrene.

9 Bibelen siger af gode grunde ikke noget om gener og genmanipulation. Hvordan skal vi som kristne forholde os til det?

Der er mange holdninger. Den ene fløj siger: »Gud er Skaberen. Generne er hans område. Piller vi i dem, leger vi Skaber – og det må vi ikke.« Den anden fløj siger: »Gud skabte os med evner til at opfylde og underlægge os jorden. Dette har vi gjort lige siden. Alle de tekniske fremskridt er med i denne proces. Også de fremskridt, lægerne har gjort. At de nu kan begynde at behandle også i generne, er endnu et fremskridt, vi kun kan være glade for.« Og så er der alle mulige standpunkter mellem disse to fløje.

Delerunde

· Hvad mener du om dette vanskelige spørgsmål?

Hun svarede: »Nej, Herre, ingen.« Så sagde Jesus: »Heller ikke jeg fordømmer dig. Gå, og synd fra nu af ikke mere.« Joh 8,11.